

**NASTAVNI PROGRAM ZA PREDMET:
ISLAMSKA VJERONAUKA
ZA SVE SMJEROVE GIMNAZIJA**

RAZRED: **PRVI**

SEDMIČNI BROJ ČASOVA: **1**

GODIŠNJI BROJ ČASOVA: **36**

OPŠTI I POSEBNI CILJEVI PROGRAMA

- Uvođenje mladih u glavna područja islama kao i njihovo razvijanje u vjeri, moralnosti i otvorenosti za vjersko tumačenje stvarnosti.
- Fokus i razrada glavnih područja islama u aktualnom vremenu s pragmatičnim pristupom i doprinosom vjere aktualnim problemima mladih, razvijanju morala, svijesti o individualnim mogućnostima, kao i vrijednostima naše, bošnjačke tradicije i identiteta.
- Vjeronaučnim sadržajima dati doprinos u poticanju dobra i suzbijanju zla, te borbi protiv ovisnosti, delinkventnih ponašanja, posezanjima za „alternativnim“ duhovnostima.
- Razvijanje osjećaja da religioznost mladih nije samo kolektivno manifestiranje, već življenje moralnih vrijednosti na individualnom i porodičnom nivou.
- Razvijanje ličnosti svjesne svog mjesta i uloge u svijetu, te odgovornosti za svoje postupke, kako na ovom svijetu tako i na Sudnjem danu.
- Njegovanje porodičnog života i razvijanje društvenog aktivizma.
- Razvijanje pravilnog odnosa prema ljudima koji drugačije žive, misle i vjeruju.

SADRŽAJI PROGRAMA

Nastavna tema	Okvirni broj časova
1. Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera	4
2. Očuvanje izvornog učenja	4
3. Temelji vjerovanja	4
4. Allah je Stvoritelj	3
5. Stubovi islama	5
6. Islam i ekologija	3
7. Put do čovjeka	4
8. Vjera u svakodnevnici	4
9. Naznake o počecima povijesti islama	3
10. Islam i kultura dijaloga	2

1

Ishodi učenja	Sadržaji programa/Pojmovi	Korelacija sa drugim nastavnim predmetima
Tema: 1. Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera (okvirni broj časova 4)		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje vjerovanje i nevjerovanje, Pravi put i stranputice, ulogu čovjeka na Zemlji, stvaranje Božije, • objašnjava različita vjerovanja i pronalazi sličnosti u monoteističkim religijama, • prilagođava život učenju islama, • prepoznaje i realizira svoje potrebe, djeluje u skladu s naučenim, • procjenjuje svoje sposobnosti i darove Božije u i na sebi, te ih 	<ul style="list-style-type: none"> • islam, • teslim, • monoteizam, • politeizam, • ateizam, • Pravi put i stranputice, • darovi Božiji 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Likovna kultura • Muzička kultura

<p>koristi u ostvarenju postavljenih ciljeva,</p> <ul style="list-style-type: none"> • smisljeno objašnjava uzroke i posljedice, prihvata različitosti u izgledu, stavovima i idejama, vješto brani svoja uvjerenja i afirmativno djeluje na druge. 		
<p>Tema: 2. Očuvanje izvornog učenja (okvirni broj časova 4)</p>		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje način prenošenja objave i očuvanja sunneta, • prepoznaje Božije i Poslaničke riječi i razlikuje ih od uobičajenog govora, • analizira i pronalazi sličnosti u Božijim objavama, • prepoznaje ulogu Kur'ana u uređenju života i ulogu sunneta u tumačenju Kur'ana, • uzimajući Kur'an i Sunnet za vodilju u životu usmjerava život prema islamskom zakonu i njegovim izvorima, • argumentirano brani svoje naslijeđe i njeguje ga, uvažava naslijeđe drugih i afirmativno djeluje na druge. 	<ul style="list-style-type: none"> • objava-vahj, • Kur'an, • tefsir, • mufesir, • sunnet, • hadis (sahih, hasen, daif, mevdu'), • mu'džiza, 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Likovna kultura • Muzička kultura
<p>Tema: 3. Temelji vjerovanja (okvirni broj časova 4)</p>		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zna interpretirati izloženo na satu, • objašnjava imanske šarte, primjenjuje ih i tumači, • upoređuje nivoe vjerovanja i identificira vlastiti nivo, • povezuje temelje vjerovanja sa životom, • određuje prioritete prema temeljima vjerovanja. • kombinira novo s naučenim, analizira i vrši sintezu, • djeluje u skladu s naučenim i afirmativno djeluje na okolinu. 	<ul style="list-style-type: none"> • slobodna volja, • vječnost, • vjerovanje, • melek, • Božije objave, • poslanik, • Sudnji dan, • kadaa i kadra (Sudbina) 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Likovna kultura • Muzička kultura
<p>Tema: 4. Allah je Stvoritelj (okvirni broj časova 3)</p>		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • objašnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, • upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, • prepoznaje i argumentira pravo porijeklo svijeta i čovjeka, • povezuje nauku i vjeru, • određuje vlastito porijeklo. • novim sadržajima prilazi iz 	<ul style="list-style-type: none"> • vjera, • nauka, • stvaranje, • postojanje, 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Biologija • Hemija • Likovna kultura • Muzička kultura

različitih uglova, • djeluje u skladu s naučenim.		
Tema: 5. Stubovi islama (okvirni broj časova 5)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> • uočava potrebu i razmišlja o razlogu izvršavanja islamskih dužnosti, • objašnjava ulogu islamskih dužnosti u životu čovjeka, • upoređuje islamske dužnosti međusobno, • uočava sličnosti i razlike među njima, postepenu složenost i veće zalaganje od šehadeta do hadža, • razumije utjecaj islamskih dužnosti na čovjeka u tjelesnoj, duhovnoj i imovinskoj dimenziji, • povezuje vjeru i život, određuje vlastiti put uzimajući islamske dužnosti kao vodilju na tom putu, • slijedi savjete radi svjesnijeg odnosa prema dužnostima i obavezama prema Uzvišenom Allahu, • razlikuje praktičare vjere od onih koji to nisu, • afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kelime-i-šehadet, • namaz, • post, • zekat, • hadž 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Biologija • Geografija • Hemija • Likovna kultura • Muzička kultura
Tema: 6. Islam i ekologija (okvirni broj časova 3)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i> <ul style="list-style-type: none"> • identificira i razmatra ekološke probleme, • tumači stavove islama prema prirodnim bogatstvima i ulogu čovjeka u prirodi, • upoređuje ciljeve ekologije i duhovne ekologije, • kreira i predlaže mjere za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava, • reaguje na narušavanje harmonije i predviđa moguće probleme izazvane tim narušavanjem, • nastoji popraviti negativne navike prema prirodnim bogatstvima, • posmatra i procjenjuje čovjekov odnos prema prirodi i prirodnim bogatstvima s ciljem izbacivanja negativnog u praksi, • razlikuje tlačitelje od korisnika prirode, • afirmativno djeluje u okruženju na odnos prema blagodatima Božijim. 	<ul style="list-style-type: none"> • ekologija, • prirodna bogatstva, • ekološka kultura muslimana, • duhovna ekologija • ekološki problemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Biologija • Geografija • Hemija • Likovna kultura • Muzička kultura
Tema: 7. Put do čovjeka (okvirni broj časova 4)		
<i>Učenik će biti sposoban da:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • moral, 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik

<ul style="list-style-type: none"> • identificira i razmatra moralne probleme mladih, • objašnjava stavove islama o moralu i dobru kao i ulogu morala u životu, • osmišljava i predlaže korake za poboljšanje moralnosti mladih, • reagira na nemoral predviđajući njegove posljedice, • posmatra i procjenjuje odnos mladih prema moralu u cilju razvijanja moralnosti, • razlikuje moralno od nemoralnog i djeluje prema naučenom, • afirmativno djeluje u okruženju na poboljšanje moralnosti i ostavljanje nemoralnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • etika, • dobro, • zlo, • pokajanje 	<ul style="list-style-type: none"> • Historija • Biologija • Geografija • Hemija • Likovna kultura • Muzička kultura
---	---	--

Tema: 8. Vjera u svakodnevi (okvirni broj časova 4)

<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • shvata ulogu porodice u islamu; • identificira i razmatra moralne probleme mladih; • osmišljava i predlaže korake za poboljšanje moralnosti mladih; • reagira na nemoral predviđajući njegove posljedice; • procjenjuje u čemu je smisao života, • kritički misli o izazovima mladih, • spoznato povezuje s problemom nemoralnosti s ciljem njegovog prevladavanja, • posmatra i procjenjuje odnos mladih prema moralu, spolnosti i zdravom životu s ciljem razvijanja mlade ličnosti u svojoj ljepoti, • razlikuje moralno od nemoralnog i djeluje prema naučenom. 	<ul style="list-style-type: none"> • porodica, • odgovornost, • roditeljstvo, • čednost, • blud, • porok 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Biologija • Geografija • Hemija • Likovna kultura • Muzička kultura
---	--	---

Tema: 9. Naznake o počecima povijesti islama (okvirni broj časova 3)

<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • shvata ulogu islamske države i pravednih halifa za muslimane; • identificira i razmatra probleme današnjeg društva; • osmišljava i predlaže korake za uređenje društvo/zajednicu; • reagira na nepravdu predviđajući njene posljedice, • procjenjuje i bira dobrog vođu kritički razmišljajući o njegovim postupcima, • sakuplja informacije o islamskom društvu radi njegovanja vlastite kulture i tradicije, • naučeno povezuje s problemima 	<ul style="list-style-type: none"> • država, • islamska država, • halife, • pravednosti • pravda • nepravda 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Likovna kultura • Muzička kultura
--	---	--

<p>današnjice s ciljem uspješnijeg njihovog rješavanja,</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje moralno od nemoralnog, dobro od lošeg i djeluje prema naučenom; • afirmativno djeluje u okruženju na poboljšanje društvenih odnosa, jednakosti, odnosa prema domovini i odabranom vođi. 		
<p>Tema: 10. Islam i kultura dijaloga (okvirni broj časova 2)</p>		
<p><i>Učenik će biti sposoban da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • shvata ulogu dijaloga u prevladavanju razlika i sukoba i stvaranju jedinstvene zajednice, • identificira probleme i rješava ih dijalogom, • osmišljava i predlaže korake za bolju kulturu dijaloga, • reagira na prekinutu komunikaciju i iznalazi način da uspostavi dijalog, • procjenjuje, kritički misli i bira situaciju za reagovanje dijalogom, • uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja. • razlikuje dijalog od monologa, dobru komunikaciju od loše i djeluje prema naučenom. 	<ul style="list-style-type: none"> • dijalog, • dijaloška kultura, • dijaloško mišljenje, • međureligijski dijalog 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezik • Historija • Geografija • Likovna kultura • Muzička kultura

Didaktička uputstva i preporuke

- Profesor će se u svom radu koristiti raznim oblicima rada i primjenjivat će različite metode, shodno nastavnim sadržajima, opremljenosti učionice i brojnosti učenika.
- Dati prednost savremenim pristupima kao što su: problemska nastava, heuristička nastava, mentorska nastava, vanučionička nastava i dr.
- Nastavni rad što više približiti aktuelnom društvenom kontekstu i svakodnevnom životu.
- Koristiti projektne zadatke, izrade panoa, animirati pismeno izražavanje na zadane teme, organizirati okrugle stolove i debate o odabranim temama, zadavati samoevaluacijske zadatke, inicirati razne socijalne akcije i posjete raznim objektima.
- Podsticati učenike na kritički pristup, životu, radu i okruženju.